

การวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แห่ง หนึ่ง ในจังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี ยโสธร

Analysis to improve the efficiency of the credit review process of A commercial bank In Amnat Charoen ,Ubon Ratchathani, Yasothon

นิศาชล อมรสิน

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระของสินเชื่อ SMEs ของลูกหนี้สินเชื่อที่มียอดหนี้จำนวน 10 ลบ.ขึ้นไป ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี และ ยโสธร 2) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการพิจารณาสินเชื่อนี้ต่อหลักประกันของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งของ ลูกหนี้ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี และยโสธร 3) เพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องของหลักทรัพย์ที่ ธนาคารรับเป็นหลักประกันค้ำประกันหนี้ที่กลายเป็นหนี้ NPL ที่ผ่านมา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 ตัวอย่าง เครื่องมือการค้นคว้าอิสระที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ รวบรวมจากแฟ้มสินเชื่อลูกหนี้ รายตัว รวมถึงบทความ เอกสาร หนังสือ สื่อออนไลน์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ และ ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์

ผลการค้นคว้าพบว่า ลูกหนี้ที่มีหลักประกันประเภทอื่นๆ เช่น เงินฝาก มีความเสี่ยงให้ธนาคาร ได้รับความเสียหายมากที่สุด เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจะมีมูลค่าต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ ของลูกหนี้ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนหนี้ 250 ราย พบว่ามีลูกหนี้ที่มีหลักประกันประเภทนี้เพียง 7 ราย ซึ่ง ธนาคารจะรับหลักประกันประเภทนี้ค่อนข้างน้อยอยู่แล้วเนื่องจากมีแนวโน้มจะทำให้ธนาคารไม่ได้รับ ชำระหนี้ได้คืนตามที่คาดหวัง ส่งผลกระทบต่อรายได้ของธนาคาร โดยธนาคารจะใช้วิธีการหาบุคคลมา ค้ำประกันเพิ่มเติมเพื่อป้องกันความเสี่ยงในการเกิดหนี้เสีย NPL

คำสำคัญ : สินเชื่อ SMEs , ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง , หลักประกัน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) To study the factors causing outstanding debt of SMEs of loan receivables with debt amount of 10 million baht or more in Amnat Charoen, Ubon Ratchathani and Yasothon areas. 2) To analyze the process of considering credit for debt to collateral of one commercial bank of the debtor in the Amnat Charoen, Ubon Ratchathani and Yasothon areas. 3) To analyze the shortcomings of the securities that banks took as collateral for debt that became NPL debt from a sample of 250 people. The data were collected by the individual accounts receivable loan portfolio include articles, documents, books, online media and related research from various departments, and structured interviews.

The findings revealed that debtors with other types of collateral such as banks suffer most from their deposits because the deposit rate is lower than the debtor's default rate. From a sample of 250 debts, only 7 debtors with this type of collateral were found. The bank will accept quite a bit of this type of collateral. It is likely that the bank will not receive the expected repayment and affect the bank's income. The bank will use additional guarantees to hedge the risk of NPL debt.

Keywords :SMEs loan , a commercial bank , collateral

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธนาคารพาณิชย์ ถือเป็นสถาบันการเงินหลักที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่ในการระดมเงินออมจากภาคครัวเรือน หรือหน่วยธุรกิจที่มีเงินทุนเหลือ โดยให้ผลตอบแทนแก่เจ้าของ เงินทุนในรูปของดอกเบี้ยเงินฝาก แล้วนำเงินออมดังกล่าวมากระจายไปยังภาคครัวเรือนหรือหน่วยธุรกิจที่ต้องการเงินทุน ใน รูปแบบของสินเชื่อในลักษณะต่างๆ โดยธนาคารพาณิชย์ได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ จะเห็นได้ว่ารายได้หลักของธนาคารพาณิชย์เกิดจากการปล่อยสินเชื่อให้กับผู้กู้ แต่สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยไปนั้นอาจเป็นทั้งสินเชื่อที่มีคุณภาพซึ่ง ทำให้ธนาคารมี

รายได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ หรืออาจเป็นสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ซึ่งจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ มีสถานะไม่มั่นคง

การปล่อยสินเชื่อ SMEs ในปัจจุบันแต่ละธนาคารจะมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง มีการให้ดอกเบี้ยต่ำในปีแรก มีบริการเสริมต่างๆมากมาย บางช่วงมีโปรโมชั่นให้วงเงินกู้สูงสุดเกือบ 100% ทำให้สัดส่วน Loan to Value Ratio : LTV หมายถึง อัตราส่วนการให้สินเชื่อโดยเทียบกับมูลค่าหลักประกัน ตัวอย่างวิธีการหา LTV มีวิธีการคำนวณ ดังนี้ ตัวอย่าง : วงเงินสินเชื่อธุรกิจ 800,000 บาท , มูลค่าหลักประกัน 1,000,000 บาท $LTV = (800,000 / 1,000,000) * 100 = 80%$ ยิ่ง LTV มีสัดส่วนที่สูง นั้นหมายความว่าธนาคารก็ต้องรับความเสี่ยงมากขึ้นเมื่อลูกหนี้มีการผิดนัดชำระหนี้ ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาหนี้ส่วนที่ขาด เมื่อธนาคารต้องบังคับจำหน่ายทอดตลาดหลักประกัน รายได้จากการขายทรัพย์สินก็จะไม่เพียงพอต่อหนี้ค้ำทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่มีอยู่

เศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 1 ปี 2563 เกือบทุกภาคส่วนถูกกระทบอย่างรุนแรงจากมาตรการการปิด เมืองของนานาประเทศเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด ซึ่งก่อให้เกิดความปั่นป่วนทั้งต่อตลาดเงินตลาดทุน อุตสาหกรรม การผลิต การบริการ และการท่องเที่ยว อีกทั้งยังกดดันบรรยากาศการใช้จ่ายภายในประเทศ ตลอดจนส่งผลกระทบต่อ ภาระทางการคลังของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐโดยถ้วนหน้า ผ่านการออกมาตรการเพื่อประคับประคองภาคธุรกิจและ แรงงานที่ตกอยู่ในภาวะขาดรายได้ทั้งในกรณีจากการถูกสั่งปิดบริการชั่วคราวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการใน สถานการณ์ฉุกเฉินที่มีผลบังคับใช้ในช่วงปลายเดือนมีนาคม 2563 และกรณีปิดจากอุปสงค์ที่ลดลงอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และดำเนินมาตรการเพิ่มเติมเพื่อดูแลเสถียรภาพ ของระบบการเงิน อย่างไรก็ตาม ความยืดหยุ่นของสถานการณ์ที่ยังไม่มีสัญญาณปรับตัวดีขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการควบคุมการแพร่ ระบาดและความสำเร็จในการพัฒนาวัคซีนในระยะข้างหน้า ซึ่งความยืดหยุ่นดังกล่าวอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจที่รุนแรงกว่าวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี

2540

ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งได้มีมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 โดยใช้มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจเติบโตต่ำกว่าประมาณการ โดยการ พักชำระเงินต้นและชำระเฉพาะดอกเบี้ยสูงสุดไม่เกิน 1 ปี หลังจากนั้นผ่อนชำระตามสัญญาเดิม (สัญญาก่อนให้ความช่วยเหลือ) โดยกลุ่มลูกหนี้รายใหญ่ที่มียอดหนี้จำนวน 10 ลบ. ขึ้นไป ที่เข้ามาตรการช่วยเหลือดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี และยโสธร มีจำนวนทั้งสิ้น 250 ราย แต่เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทั่วโลก ยังคงส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เมื่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศยังไม่ดีขึ้น ก็จะทำให้ลูกหนี้จำนวนมากไม่สามารถกลับมาผ่อนชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไขเดิมหลังจากครบมาตรการให้ความช่วยเหลือ ส่งผลให้ลูกหนี้กลุ่มนี้มีแนวโน้มสูง

ที่จะกลายเป็นหนี้เสีย NPL ย่อมส่งผลเสียต่อธนาคารในด้านการติดตามหนี้ ตั้งแต่ลูกหนี้เริ่มมีการค้างชำระ ไปจนถึงกระบวนการส่งดำเนินคดีตามกระบวนการทางกฎหมาย มีการจ้างพนักงานเพิ่มเพื่อติดตามหนี้ค้างชำระเหล่านี้ถือเป็นต้นทุนของธนาคาร จ้างทนายความในการดำเนินคดี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีต้นทุนการกันสำรองหนี้สูญตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งหนี้ NPL จะส่งผลให้ธนาคารต้องตั้งสำรอง 100% (กรุงเทพธุรกิจ ,2563) ทำให้สินเชื่อในระบบลดลง รายได้จากการประกอบการของธนาคารลดลงตามไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระของสินเชื่อ SMEs ของลูกหนี้สินเชื่อที่มียอดหนี้จำนวน 10 ลบ.ขึ้นไป ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี และยโสธร
2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการพิจารณาสินเชื่อหนี้ต่อหลักประกันของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งของลูกหนี้ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี และยโสธร เพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องของหลักทรัพย์ที่ธนาคารรับเป็นหลักประกันหนี้ที่กลายเป็นหนี้ NPL ที่ผ่านมา

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

- ลูกหนี้สินเชื่อ SMEs ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งที่มีวงเงิน 10 ลบ.ขึ้นไป จำนวน 250 ราย

ขอบเขตด้านเวลา

- ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยใช้ข้อมูลของลูกหนี้ที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ SMEs ตั้งแต่ปี 2560 ถึงปี 2562 รวม 3 ปี

ขอบเขตด้านพื้นที่

- ลูกหนี้ที่ได้รับความมาตรการให้ความช่วยเหลือของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี และยโสธร

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพิจารณาสินเชื่อ

การให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน หมายถึง บริการชนิดหนึ่งของสถาบันการเงินที่ก่อให้เกิดรายได้หลักแก่สถาบันการเงิน และมีความสำคัญที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบธุรกิจของชุมชนเป็นอย่างยิ่งด้วย โดยเป็นความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการให้เงินไปใช้ก่อน โดยมี

สัญญากำหนดเงื่อนไขและเวลาการชำระคืนในอนาคต และสิ่งที่ผู้ให้สินเชื่อต้องรับภาระตามมาก็คือความเสี่ยง ดังนั้นสินเชื่อนอกจากจะตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อถือแล้ว จะต้องอาศัยหลักประกันซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคล หรือสินทรัพย์ (วิศิษฐ์ วงศ์กิตติรักษ์, 2543)

หลักการจัดการสินเชื่อแบ่งงานออกได้ 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือการปล่อยสินเชื่อและเรียกเก็บหนี้ซึ่งงาน 2 ลักษณะนี้นับว่าเป็นงานหลักของการจัดการสินเชื่อที่จะต้องทำควบคู่กันไปเสมือนตาชั่ง กล่าวคือถ้างานใดห่วยฮอนยานอีกงานจะต้องเข้มงวด จึงจะทำให้งานจัดการสินเชื่อลุล่วงไปด้วยดี (ดารณี พุทรวินูลย์, 2530) การปล่อยสินเชื่อเมื่อสถาบันการเงินได้กำหนดนโยบายการให้สินเชื่อแล้ว ผู้พิจารณาการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าแต่ละรายจะต้องประเมินความเสี่ยงในการได้รับชำระหนี้คืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณิ สมด้ว (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ สินเชื่อนโยบายรัฐของธนาคารออมสิน สาขาจะนะ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระสินเชื่อ นโยบายรัฐของธนาคารออมสิน สาขาจะนะ และศึกษาข้อเสนอแนะของลูกหนี้สินเชื่อ นโยบายรัฐของธนาคารออมสิน สาขาจะนะ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ ผู้วิจัยคาดว่าประโยชน์จากงานวิจัยจะช่วยให้ธนาคารออมสินทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขหนี้ค้างชำระที่มีอยู่ในระบบรวมถึงการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้เพื่อช่วยในการพัฒนาขั้นตอนปล่อยสินเชื่อ ขั้นตอนการติดตามหนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยงานวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อสรุปผลของการศึกษา โดยขอบเขตของงานวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มลูกหนี้สินเชื่อ นโยบายรัฐของธนาคารออมสิน สาขาจะนะ

อัจฉราพร ลาภา (2553) ได้ทำการวิเคราะห์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารซีไอเอ็มบีไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัจจัยหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในไตรมาสที่ผ่านมา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศส่งผลกระทบต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารซีไอเอ็มบีไทย จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปริมาณเงินให้สินเชื่อและผลิตภัณฑ์ประชาชนดีเบื่องต้น มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนันทา พรหมมาศ (2559) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการปล่อยสินเชื่อของของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการปล่อยสินเชื่อ ของธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อของ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และการดำเนินงานของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เพื่อเป็นแนวทางใน

การให้บริการสินเชื่อแก่ลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีกำไรสูงสุด ให้กับองค์กร มีความมั่งคั่งให้กับผู้ถือหุ้น มีผลตอบแทนที่ดีและสร้างความสุขให้กับพนักงาน โดยผู้ศึกษาเลือกใช้ข้อมูลสำหรับการศึกษาคือข้อมูลข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series) รายไตรมาส ไตรมาสที่ 1 ปีพ.ศ.2549 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2558 รวม 40 ไตรมาส ประกอบด้วยข้อมูลปริมาณสินเชื่อรวม ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีข้อมูลปริมาณ สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และข้อมูลปริมาณเงินฝากรวม ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานประจำปีของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจาก Internet นำมาคัดกรอง และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป E-views Version 9 เพื่อคำนวณค่าทางสถิติของตัวแปร เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) ในรูปแบบ ของสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อรวมในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับ สมมติฐานที่วางไว้คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีซึ่งไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติและ ปริมาณเงินฝากรวม ซึ่งมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในส่วนปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีความสัมพันธ์กับปริมาณสินเชื่อรวมในทิศทาง ตรงกันข้าม อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อร้อยละ 99 เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

กานต์พิชชา กองคนขวา (2561) ศึกษาสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการปล่อยสินเชื่อของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า มี 2 ตัวแปรที่สามารถนำไปใช้ในการพยากรณ์ปริมาณของสินเชื่อ ซึ่งประกอบไปด้วยความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ และหลักประกัน และมี 6 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการวิเคราะห์ 6 C's ได้แก่ ความพอเพียง ของเงินทุน คุณภาพของสินทรัพย์ความสามารถในการบริหาร ความสามารถในการทำ กำไร สภาพคล่อง และความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบปัญหา ในการปล่อยสินเชื่อเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีดังต่อไปนี้ 1. สถาบัน การเงินมักจะพิจารณาให้สินเชื่อกับกลุ่มผู้กู้รายเก่าหรือธุรกิจขนาดใหญ่ และมีการตั้ง เงื่อนไขเพื่อคัดค้านลูกค้ารายใหม่ 2. สถาบันการเงินขาดความยืดหยุ่นในเกณฑ์ที่ใช้ พิจารณาด้านหลักประกัน 3. ผู้ประกอบการไม่มีความเข้าใจในการเดินบัญชีกับสถาบัน การเงิน 4. ผู้ประกอบการขาดความรู้ในการจัดทำบัญชีรายรับ/รายจ่าย หรือบัญชีกระแส เงินสด 5. ผู้ประกอบการเผชิญกับปัญหาบางประการเช่น สินค้าไม่ตรงตามความต้องการ ของตลาด และปัญหาการเปลี่ยนแปลงเจ้าของกิจการ

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ลูกหนี้ที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ SMEs ตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปี 2562 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน เพราะฉะนั้นในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรในการศึกษาครั้งนี้ จึงศึกษาตัวอย่างทั้งหมด 250 ตัวอย่าง เฉพาะลูกหนี้ที่มียอดหนี้ 10 ลบ.ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (structure interview) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์พนักงานฝ่ายสินเชื่อและพนักงานบริษัทในเครือของธนาคารที่ทำหน้าที่ในการประเมินราคาหลักประกัน เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งได้จาก การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ต่างๆ รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ได้ข้อความครอบคลุม วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาโดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาระหนี้ที่มี กับธนาคาร และระดับความสำคัญของปัจจัยความสามารถในการชำระหนี้ ที่มีผลต่อการ ชำระหนี้ โดยคำถามจะกำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ 3 ส่วน ประกอบด้วย

- 1.หลักเกณฑ์การอนุมัติสินเชื่อ
2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ
- 3.แนวทางในการเลือกหลักประกันที่มีคุณภาพ

เก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลแนวคิด และทฤษฎีต่างๆจากพนักงานสินเชื่อและพนักงานที่ทำหน้าที่ประเมินราคาหลักประกัน และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมจากแฟ้มสินเชื่อลูกหนี้รายตัว รวมถึงบทความ เอกสาร หนังสือ สื่อออนไลน์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวกับการพิจารณาสินเชื่อ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและจากการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูลตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ธนาคารได้มีการตอบสนองความต้องการด้านสินเชื่อให้กับลูกค้า SMEs ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี จำนวนทั้งหมด 22,165 ราย ยอดหนี้รวม 0.499 ลบ. โดยมีการเพิ่มช่องทางการปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าทั้งทางดิจิทัล และช่องทางสาขา ทำให้อัตราการเติบโตของสินเชื่อเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ดังนี้

อัตราการปล่อย สินเชื่อ	2560		2561		2562	
	ล้านบาท	จำนวน ราย	ล้านบาท	จำนวน ราย	ล้านบาท	จำนวน ราย
สถาบันการเงิน (ธนาคารพาณิชย์)	140,000	6,597	176,100	7,321	183,010	8,247

การเติบโตของสินเชื่อ SMEs จากกระบวนการปล่อยสินเชื่อที่สามารถทำได้ง่าย สะดวกรวดเร็วทำให้ลูกค้าสามารถเป็นหนี้ได้ง่ายขึ้น แต่หลังจากที่ต้องประสบกับสภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาและต้องมาประสบกับปัญหาโรคระบาดโควิด-19 ในปัจจุบัน ส่งผลให้ลูกค้าประสบปัญหาไม่สามารถผ่อนชำระหนี้คืนธนาคารได้ตามเงื่อนไข ส่งผลให้ลูกค้าที่อยู่ในกลุ่มหนี้เกือบเสียเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้ศึกษาได้นำลูกค้าที่มีวงเงิน 10 ลบ.ขึ้นไป จำนวน 250 ราย มาศึกษา พบปัญหา ดังนี้

ประเภทหลักประกัน	มูลค่า หลักประกัน (ลบ)	จำนวนลูกหนี้ (ราย)	ยอดหนี้ (ลบ)	สัดส่วนหนี้/ ลบ (%)
ที่ดินเปล่า	237.65	102	143.58	55.31
ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง	403.11	141	207.95	51.58
อื่นๆ (เช่น เงินฝาก)	1.300	7	0.970	74.61

1. หลักประกันประเภทที่ดินเปล่าคำนวณจากลูกหนี้จำนวน 102 ราย คิดเป็นสัดส่วนหนี้/หลักประกัน = 55.31% โดยส่วนใหญ่ธนาคารจะรับหลักประกันที่เป็นสถานประกอบการก่อนเป็นอันดับแรก แต่หากลูกหนี้มีภาระจำนองกับสถาบันการเงินอื่นหรือมีเหตุขัดข้องไม่สามารถจำนองหลักประกันที่เป็นสถานประกอบการได้ ธนาคารก็พิจารณาหลักประกันประเภทที่ดินเปล่าเข้าด้วย แต่หลักประกันประเภทนี้เมื่อเกิดเป็นหนี้เสีย NPL จะเป็นทรัพย์สินที่ขายออกค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยส่วนใหญ่จะมีเพียงลูกค้าที่เป็นคนท้องถิ่นหรือคนในพื้นที่เข้ามาขอซื้อ

2. หลักประกันประเภทที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง คำนวณจากลูกหนี้จำนวน 141 ราย คิดเป็นสัดส่วนหนี้/หลักประกัน = 51.58% ธนาคารจะรับหลักประกันประเภทนี้เป็นหลักในการปล่อยสินเชื่อ SMEs เพื่อให้สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ และหากเป็นทรัพย์สินธนาคารจะสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ง่าย

3. หลักประกันประเภทอื่นๆ เช่น เงินฝาก คำนวณจากลูกหนี้จำนวน 7 คิดเป็นสัดส่วนหนี้/หลักประกัน = 74.61% หลักประกันประเภทนี้เมื่อลูกหนี้มีการผิดเงื่อนไขหรือผิดนัดชำระหนี้ ธนาคารจะทำการหักบัญชีเงินฝากชำระหนี้คืนธนาคาร โดยส่วนใหญ่หลักประกันประเภทนี้จะชำระหนี้ได้ไม่หมด เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจะไม่สูงเท่าอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระเงินกู้ของลูกค้าหนี้

การแก้ไขปัญหาที่พบ

ในการพิจารณาเครดิตจะมึน โขบายและหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างรัดกุมอยู่แล้วในการพิจารณารับหลักประกันเข้ามาเป็นแหล่งเงินสำรองหากลูกหนี้เกิดหนี้เสีย เมื่อพิจารณาจากปัญหาที่พบจะเห็นได้ว่าหลักประกันประเภทสินเชื่ออื่นๆ เช่น เงินฝาก จะมีความเสี่ยงสูงที่ธนาคารจะได้รับความเสียหายมากกว่าหลักประกันประเภทอื่นๆ หากต้องกลายเป็นหนี้เสีย NPL ซึ่งปัจจุบันธนาคารจะใช้วิธีการให้ลูกหนี้หาบุคคลอื่นมาใช้ในการค้ำประกันร่วมกับการใช้เงินฝากค้ำประกัน เพื่อลดความเสี่ยงในการไม่ได้รับชำระหนี้คืน

ผู้ศึกษามีแนวคิดว่า นอกจากการหาบุคคลอื่นมาร่วมค้ำประกันเพื่อลดความเสี่ยงแล้ว ธนาคารควรให้ลูกหนี้หาหลักประกันอื่นมาร่วมค้ำประกันด้วย เช่น การนำหลักประกันประเภทอื่น หรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่อาจจะมึมูลค่าไม่สูงมากนัก เพราะการมีหลักประกันเพียงเงินฝากอย่างเดียวจะทำให้ธนาคารมีแนวโน้มไม่ได้รับชำระหนี้ตามที่คาดหวังได้

อภิปรายผล

จากกระบวนการปล่อยสินเชื่อที่สามารถทำได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว ทำให้ลูกค้าสามารถกู้สินเชื่อได้ง่ายได้รับการอนุมัติที่รวดเร็ว แต่หลังจากที่ได้รับวงเงินกู้ไปแล้วต้องประสบกับปัญหาสถานะเศรษฐกิจที่

ชบเขาในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบให้ลูกค้าไม่สามารถผ่อนชำระหนี้คืนธนาคารได้ตามเงื่อนไข ส่งผลให้ลูกค้าที่อยู่ในกลุ่มหนี้เกือบเสียเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และจะกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ให้กับธนาคารในที่สุด

จากการศึกษาพบว่าลูกหนี้ที่มีหลักประกันประเภทอื่นๆ เช่น เงินฝาก มีความเสี่ยงให้ธนาคารได้รับความเสียหายมากที่สุด เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจะมีมูลค่าต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้า จากลูกหนี้ที่ทำการศึกษาภาระหนี้จำนวน 10 ลบ.ขึ้นไป จำนวนหนี้ 250 ราย พบว่ามีลูกหนี้ที่มีหลักประกันประเภทนี้เพียง 7 ราย ซึ่งธนาคารจะรับหลักประกันประเภทนี้น้อยอยู่แล้วเนื่องจากมีแนวโน้มจะทำให้ธนาคารไม่ได้รับชำระหนี้ได้คืนตามที่คาดหวัง ส่งผลกระทบต่อรายได้ของธนาคาร

ในปัจจุบันธนาคารจะใช้วิธีแก้ปัญหาในการรับหลักประกันประเภทเงินฝากนี้ โดยการให้ลูกหนี้หาบุคคลอื่นมาร่วมค้ำประกันด้วย เพื่อลดความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้คืน ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าธนาคารควรให้ลูกหนี้หาหลักประกันอื่นมาร่วมค้ำประกันด้วย เช่น การนำหลักประกันประเภทอื่น หรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่อาจจะมีมูลค่าไม่สูงมากนัก เพราะการมีหลักประกันเพียงเงินฝากอย่างเดียวจะทำให้ธนาคารมีแนวโน้มไม่ได้รับชำระหนี้ตามที่คาดหวังได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยกลุ่มลูกหนี้ที่มียอดหนี้ต่ำกว่า 10 ลบ. เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถวิเคราะห์กระบวนการในการพิจารณาสินเชื่อและเลือกรับหลักประกันสำหรับลูกหนี้ทั้งหมด
2. ควรมีการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ นอกเหนือจากการค้นคว้าและสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2563). Non-Bank Sector. สืบค้นเมื่อวันที่ 7, 2564. จาก

www.bangkokbiznews.com/news/detail/910301

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2559). หลักเกณฑ์การพิจารณาการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน.

สืบค้นเมื่อวันที่ ธันวาคม 25, 2563. จาก <https://bsc.dip.go.th/th/category/financial-accounting/fs-LoanCriteria>

คารณี พุทธิวิบูลย์. (2543). การวิเคราะห์สินเชื่อ. สืบค้นเมื่อวันที่ ธันวาคม 15, 2563. กรุงเทพฯ:

รุ่งศิลป์การพิมพ์

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). หลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านกระบวนการสินเชื่อ. สืบค้นเมื่อวัน
ธันวาคม 10, 2563. จาก [https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/PruReg_HB/
Documents/25580813_3-SFI-Credit.pdf](https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/PruReg_HB/Documents/25580813_3-SFI-Credit.pdf)

ธนศ นวบุศย์. (2563). LTV ในสินเชื่อธุรกิจ. สืบค้นเมื่อวัน

ธันวาคม 7, 2563 จาก [https://kasikornbank.com/th/kexpert/knowledge/articles/loan/Pages/
Biz_A031.aspx](https://kasikornbank.com/th/kexpert/knowledge/articles/loan/Pages/Biz_A031.aspx)

ภิเชก ชัยนรินทร์. (2544). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสินเชื่อ. สืบค้นเมื่อวัน ธันวาคม 15, 2563.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สายธาร

ลงทุนแมน. (2563). SMEs ไทย กำลังกลั่นหายไป. สืบค้นเมื่อวัน พฤศจิกายน 22, 2563. จาก
<https://www.longtunman.com/24002>